

Uredništvo: Ljubljana, Anafjeva ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

„Življenje in svet“

Uredništvo: Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126 vsa ponedeljek zjutraj. — Naroča se posebej in velja po pošti prejemana Din 4.— po raznašalcih dostavljena Din 5.— mesečno.

Italija je postavila Društvo narodov pred izvršeno dejstvo

S proglasitvijo aneksije Abesinije hoče Italija presekat vsako nadaljnjo razpravo

Rim, 10. maja. r. Na snočnji seji velikega fašističnega sveta in vlade sta bila sprejeta dva zakonska načrta o ustanovitvi rimskega imperija. Zakon o aneksiji Abesinije določa:

1. Ozemlje in ljudstva, ki so pripadala abesinskemu cesarstvu, se postavijo pod popolno integralnost in suverenost kraljevine Italije. Naziv etiopskega imperatorja sprejme italijanski kralj zase in za svoje naslednike.

2. Etiopijo vodi in predstavlja generalni guverner, ki ima naslov ... alja; njemu sta podrejena tudi guvernerja Eritrije in Somalije ter vse vojaške in civilne oblasti na ozemlju, ki je podrejeno njegovi jurisdikciji. Generalni guverner, podkralj Etiopije, se imenuje s kraljevim dekretom na predlog ministrskega predsednika in ministra za kolonije.

3. S kraljevim dekreti, ki se imajo izdati na predlog ministrskega predsednika in ministra za kolonije, bo urejen ustroj in uprava Etiopije.

4. Ta dekret se ima predložiti parlamentu, ki naj ga uzakoni. Za-onski načrt mu ima predložiti ministrski predsednik.

Drugi dekret določa:

Maršal Badoglio imenovan za podkralja

1. Italijanski maršal Peter Badoglio se imenuje za generalnega guvernerja Etiopije z nazivom in s popolno oblastjo podkralja.

2. Dekret stopi v veljavo, ko bo predložen parlamentu v zakonitih. Zakonski načrt ima predložiti poslanski zbornici ministrski predsednik.

Danes dopoldne ob 10. so s 101 topovskim strelom v vseh glavnih italijanskih garnizijah svečano proglasili končnovo javno aneksijo Abesinij.

General Graziani povišan za maršala

Rim, 10. maja. r. V priznanje zaslug v abesinski vojni je kralj na predlog Mussolinija imenoval generala Graziana povišan za maršala in mu poveril vrhovno poveljstvo italijanskih čet v Abesiniji.

Zahvala nevtralcem

Rim, 10. maja. AA. Ko je snoči Mussolini končal svoj kratki govor, je 21 topovskih strelom simbolično proglasilo aneksijo Abesinije. Mussolini je takoj na to sprejel diplomatske zastopnike držav, ki niso sodelovale pri sankcijah. Ko so zunaj na trgu še trajale manifestacije, je imel Mussolini razgovor s poslanci Nemčije, Japonske in Brazilije. Avstrije in Madžorske, ter z odpravnikom poslov albanske vlade in z vsemi vojnimi odposlanci, ki so prisostvovali pravkar zaključenim manifestacijam. Prisoten je bil tudi prvi adjutant albanskega kralja, Mussolini jim je izrazil zahvalo Italije za njihovo nevtralnost.

Vznemirjenje v Franciji

Društvo narodov v zadregi

Pariz, 10. maja AA. Proglasitev aneksije Abesinije in snočnji Mussolinijev govor sta izzvala v vsej Franciji veliko vznemirjenje. Francoski listi so v skrbah za nadaljnji razvoj dogodkov. Svet Društva narodov, ki se jutri sestane v Ženevi, bo imel izredno težko stališče. Morda se bo mogla ženevska institucija rešiti iz mučnega položaja le s tem, da se odgodi sklepanje glede nadaljnega stališča Društva narodov v italijansko-abesinskem sporu. Kar se tiče sankcij, so francoski listi mnenja, da jih svet DN ne more ne ukiniti ne poostri. Če jih ukine, bo eo ipso odobrili nasilje, ki je bilo izvršeno nad Abesinijo, če jih poostri, prekriši določbe pakta Društva narodov, ki ne odreja nikakih posebnih sankcij proti eventualnemu zmagovalcu v času, ko se je vojna že zaključila.

Pariz, 10. maja AA. Po informacijah agencije Havas naglašajo uradni francoski krogi sprčo vesti o izvršeni aneksiji Abesinije in proglasitvi italijanskega kralja za abesinskega imperatorja, da je francoska vlada o pravem času sporočila italijanski, da bo zavzela proti eventualni takšni rešitvi italijansko-abesinskega spora skrajno rezervirano stališče.

Kaj pravi neguš

Jeruzalem, 10. maja. AA. Snočji je abesinski cesar Haile Selassie sprejel novinarje in jim dal daljšo izjavo, v kateri je med drugim poudaril: Narod, ki je z vso dušo zaupal Društvo narodov, ne more niti misliti na to, da Društvo narodov sedaj ne bo zahtevalo reparacij proti drugi svoji članici, ki je bila proglasena za napadalca. Mi zahtevamo intervencijo pravice za zaščito sla-

bojnega naroda, proti narodu, ki je mnogo močnejši.

Kakor se je izvedelo, namerava cesar v kratkem odpotovati v Ženevo in osebno zahtevati, da se Društvo narodov zavzame za abesinsko stvar.

Indija na strani Abesinije

Kalkuta, 10. maja AA. V Kalkuti se je vršilo včeraj pet zborovanj v okviru takozvanega abesinskega dne, ki ga je proglasil predsednik indijskega kongresa Pandit Javahar Nehru. Na vseh zborovanjih so bile sprejete resolucije, ki zahtevajo naj Indija izstopi iz Društva narodov zaradi njegovega neuspeha v obrambi Abesinije proti italijansko-imperializmu. Velika skupina indijskih omladincev je demonstrirala pred italijanskim konzulatom. Policija je morala intervencirati z orožjem.

Flandinova bilanca

Francija je v svoji zunanji politiki precej osamljena, vendar pa ne more spremeniti svojega stališča

Pariz, 10. maja AA. Na včerajšnji seji francoske vlade, ki se je vršila v Elizajski palači pod predsedstvom predsednika republike Alberta Lebruna, je zunanji minister Flandin podal ekspozice o vseh vprašanjih, o katerih se sedaj vodijo diplomatski razgovori. Ekspozice je trajal dve uri in pol.

Flandin je v začetku očitno sedanje stanje v Abesiniji in italijansko-abesinski spor ter prečital veliko število brzojav, ki so bile izmenjane med Rimom, Parizom in Londonom. Nato je poročal o vsej svoji akciji, za sporazum o enotni politiki Francije in Anglije napram Italiji. Obzatoval je, da se Angležem ni zdelo potrebno pridružiti se o pravem času francoski akciji nasproti Rimu. Francoska vlada ni penehala ploviti na Mussolinija v pomirljivem smislu ter si je prizadevala, da bi ga pridobila za sklenitev miru z Abesinijo, kakršnega bi lahko sprejeli tudi Velika Britanija in Društvo narodov. Francosko stališče napram aneksiji Abesinije ostane še nadalje skrajno rezervirano.

Kar se tiče Nemčije je Flandin obrazložil predvsem svojo poslednjo spomenico, ki jo je poslal angleški vladi, da jo predloži Hitlerju. Opozoril je na to, da se vprašanja, ki jih je angleška vlada predložila Nemčiji, v marsičem razlikujejo od vprašanj, ki jih je stavil Flandin v svojem govoru v Vezelayu. Bodoča vlada, ki bo prevzela upravo države, in nova francoska zbornica, bosta imeli z tem pogle-

du popolnoma svobodne roke. Francoska vlada bo bržkone izdala Rumeno knjigo o diplomatski izmenjavi misli glede popolne nemške oborožitve.

V nadaljnjem svojem ekspoziju je Flandin pojasnil razloge, zaradi katerih je francoska vlada zavzela dobrohotno stališče glede turške zahteve po zapetni utrditvi Dardanel. Flandin je opozoril tudi na problem ponovne oborožitve Avstrije in na stališče Male antante. Končno je poročal tudi o sklepih Balkanske zveze.

Poročilo zunanjega ministra, ki je pomnilo hkratu bilanco zunanje politike, ki jo je vodil Flandin, odkar je 24. januarja t. l. prevzel zunanje ministrstvo, je bilo glasno odobreno.

London, 10. maja. AA. „Sunday Times“ je objavil članek, v katerem se bavi s francosko zunanjo politiko. List sodi, da nikakor ni pričakovati bistvene spremembe francoskih zunanje-političnih smernic. Ljudska fronta, ki bo sedaj prevzela oblast v državi, bo morala kljub temu, da bo imela glede vseh važnejših vprašanj, zlasti pa glede italijansko-abesinskega spora in akcije proti Nemčiji popolnoma svobodne roke, vendarle vztrajati pri dosedanjih zunanje-političnih načelih. Francija vodi politiko, ki ji jo narekuje njen zemljepisni položaj. Prav zaradi tega je ne morejo niti ne smejo spremeniti še tako velike spremembe političnih osnov francoske vlade.

Azana - predsednik Španije

Pri včerajšnjih volitvah je bil dosedanji ministrski predsednik z ogromno večino izvoljen za predsednika španske republike

Madrid, 10. maja AA. Danes so se vršile v Madridu volitve novega predsednika španske republike. V kristalni palači so se dopoldne zbrali člani parlamenta in nedavno izvoljeni ljudski delegati. Ze od vsega početka je bil predsedniku dosedanje vlade Azana zagotovljena velika večina glasov. Ljudska fronta je korporativno glasovala za Azano, desničarske stranke pa so se abstinalirale. Prva španska republika je bila ustanovljena na 1. februarja 1873. po abdikaciji kralja Amedeja Savojskega. Trajala je do 29. decembra 1874. ko je bil za kralja Španije proglazen Alfonso XII. Prvi predsednik druge španske repub-

like je bil g. Alcalá Zamora. Za predsednika republike je bil izvoljen 10. decembra 1931. Azana je dolgo okleval preden je sprejel kandidaturu. Predvsem je zahteval pravico, da lahko razpusti parlament in da sme delovati v smislu, ki se mu zdi edini možen za ugotovitev španske republike. Zahteval je tudi, da se mu prizna položaj izven in nad političnimi strankami. Čim je sprejel kandidaturu, je izstopil iz stranke republikanske leveice, ki jo je dotlej vodil. Od vseh strank, ki so mu ponudile kandidaturu, je zahteval, da priznajo njegovo stališče da se parlament ne sme izpostaviti milosti in nemilosti ljudske fronte.

V Grčiji se širi splošna stavka

Atene, 10. maja AA. Stavkovno gibanje v Atenah se je še povečalo. Stavkajočim so se pridružili tudi še tipografi tako da včeraj zjutraj v Solunu ni izšel noben list. Splošna stavka se nadaljuje. Le železničarji so zopet nastopili službo, ker so bili mobilizirani. Le nekaj železniških nameščenecv se mobilizacijskemu pozivu ni odzvalo in bodo zato postavljeni sedaj pred vojaško sodišče. Razgovori med zastopniki oblasti in stavkovnega odbora so ostali brez vsakega uspeha. Izgotovilo se je, da hočejo voditelji stavke uporabiti sedanjo razredno borbo v čisto politične svrhe. Uradni komunikacije, ki je bil snoči izdan, naglašajo, da vlada z vso naklonjenostjo upošteva stanovske interese delavstva, zahteva pa od njega da se ne pusli iz-

igravati od prevratniških elementov. Vlada se je trdno odločila, da izšli brezpozojno spoštovanje državnih zakonov. Tudi delavske organizacije so objavile svoji komunikacije in pravijo, da se mora stavka za vsako ceno nadaljevati.

Ministrski predsednik Metaxas je izjavil novinarjem, da je vlada popoln gospodar situacije. Zato je tudi povsem odveč, da bi se sklicel vojni svet. Stavka ni nastala zaradi nenadnega mežnega ali drugega spora, marveč so jo delavske organizacije pripravljale že dolgo časa. Pri neredah v pelek je bilo ubitih osem oseb, 18 pa ranjenih. Mrtve delavce so po odredbi oblasti pokopali ponoči, v popolni tajnosti.

Heimwehr proti Schuschniggu

Dunaj, 10. maja. o. Na Dunaju je bilo danes prirejeno veliko zborovanje krščanskega delavstva. Zborovanja se je udeležil tudi zvezni kancelar Schuschnigg ki je imel pri tej priliki daljši govor, v katerem je apeliral na krščansko delavstvo, naj podpre vlado v borbi proti notranjim in zunanjim sovražnikom. Po zborovanju je okrog 30.000 delavcev v povorki krenilo po mestu. Za časa povorke je prišlo v mnogih krajih do značilnih incidentov.

Heimwehrovcv so odkrito dajali, duška svojemu nezadovoljstvu proti klerikalnemu delu vlade ter je prišlo med krščanskimi delavci in heimwehrovcv na več krajih do dejanskih spopadov, tako da je morala intervencirati policija, ki je okrog 50 heimwehrovcv zaprla. Dogodek je izzval v vsej javnosti veliko pozornost in splošno mislijo, da je to pričetek obračunavanja med Heimwehrom in krščanskimi socialci.

Dr. Korošec o zunanji in notranji politiki

Izvajanja notranjega ministra na banovinski konferenci JRZ v Ljubljani

Ljubljana, 10. maja d. Danes je bila v Ljubljani konferenca JRZ za dravsko Lanovino. Konferenca se je udeležil tudi notranji minister g. dr. Anton Korošec. Po poročilu, ki ga je izdala agencija Avala osenemaio iz njegovega govora:

V zadnjem času se v inozemstvu pred vašimi očmi odigravajo veliki dogodki. Pri skupščinskih volitvah v Franciji so po številu glasov napredovali v prvi vrsti skrajni levicariji in skrajni desničarji, po številu mandatov pa samo levicariji in sicer samo socialni demokrati in komunisti, torej sami čisti marksisti. Za zrelost naših političnih nazorov je zanimivo, da se zmagje skrajnih levicarjev radujejo celo oni ljudje, ki niti nečejo, niti nimajo interesa da bi pri nas zavladali komunisti. Za vse nas je pomno, da so se teh volitev razveselili vsi oni elementi, ki nimajo ne jasnih ciljev, ne jasnega programa in ki hočejo, da se s svetovnimi nazori igrajo slepe miši. Napredovanje in favoriziranje komunistov v Franciji nam ne sme biti vzor. Mi smo narod ki neče živeti pod politično in gospodarsko diktaturo, temveč v politični in gospodarski demokraciji. Po kateri poti bo krenila Francija v zunanji politiki, je danes težko sklepati, iz redkih izjav njenih novih levicarskih voditeljev. Šele prihajajoči dnevi jo bodo pokazali.

Drugi dogodek je zmagja Italije v Abesiniji. Ves čas abesinske vojne se je naša javnost držala rezervirano in korektno; priznati moramo, da je prav tako ravnila italijanska javnost napram nam. Mi želimo, da se ohranijo tudi v bodoče med nami odnosi iz dobrega in korektnega sosodstva.

Avstrija je šla po nemški poti in začela organizirati vojsko, da bi se baje branila proti Nemčiji. Mala Avstrija proti veliki Nemčiji! Na drugi strani so koroskim Slovencem od časa do časa obetali manjšinske pravice, a jim jih doslej še niso dali.

V naši notranji politiki ostanejo še zmagaj najznačilnejši dogodke strelji v skupščini. Te strele so pripravili in oddali tako zvanji polovci. Molče so jih odobravalji jugoslovisti. To je žalosten dogodek v zgodovini našega notranje-političnega življenja. Velika žalostna in usodna zabloda je že se postavlja načelo, da je potrebno politično vprašanje reševati z revolverjem in nasiljem. Narod, ki neče ne lašizma ne komunizma mora odločno nastopiti proti takim metodam. Narod jasno vidi, da niso najboljši in najsposobnejši oni elementi, ki hočejo z revolverji in nasilji odstraniti svoje politične nasprotnike, ko pridejo do oblasti. Naša mnogobrojna politična vprašanja se morejo rešiti samo v atmosferi miru in vzajemnega zaupanja, ne pa v dimu smodnika. Naš lek mora biti zdrava demokracija, a ne nasilje brezobzirnega lašizma in komunizma.

Naša vlada hoče po tej poti. Nasprotniki, lašisti in komunisti, jo ovirajo narod pa bi jo moral podpirati, da doseže svoje cilje. Oni, ki hočejo zdravo demokracijo morajo iz političnega življenja izločiti sploh vsako nasilje. Ne gre, da se strelja na one, ki so nasprotnega političnega mnenja, ne gre, da se zažigajo hiše onim, ki niso glasovali, kakor željo to želimo, ne gre, da se uničujejo vi-

nogradi in sadovnjaki onim, ki niso v isti stranki kakor jaz. Tako postopanje ne le, da ni krščansko, ne samo da je nekulturno, nego je to negacija vsakega zdravega političnega življenja. Na ta način ne gremo naprej, nego se vedno bolj zapelamo v medsebojno mržnjo in se zmerom bolj oddaljujemo drug od drugega. Vskakor ki vodi take metode v našem političnem življenju, čaka prej ali slej hudo maščevanje.

Naj bo to rečeno na levo in desno, povsod, kjerkoli se pojavijo taki dogodki. Ta krščanska in kulturna naziranja smo vsi dolžni izpovedovati in širiti, ker drugače to vsem hudo. Oblasti, ki moreajo voditi upravo in takih razmerah, morajo biti strogo pravične in energične. Koliko se danes govori o potrebi medsebojnega sporazuma. Kako pa naj pridemo do iskrenega sporazuma, če se ne potrudimo, da med nami poneha vsaka jeza. Iz našega političnega življenja pa se mora izključiti tudi vsaka laž. Ničče ne bo verjel, kako so gorostasne laži in izmišljotine, ki jih širijo neki ljudje. Čelo posebnih kuhinja ostaja za to, da v njej ti ljudje pripravljajo in kuhajo najhujše lažne vesti, o najvišjih državnih dostojanstvenških sladi in uradniških in vsakomur, ki tem ljudem in njih ciljem nasprotuje, ali pa jim vsaj ni naklonjen. Ti krogi sploh nimajo vesti. Čim se kakšna takšna vest razširi, se že ista laž servira v novi verziji in novi obliki. Nam je težko, ko vidimo, da se iznašale takih vesti ne ustavijo niti pred najvišjo osebo.

Najnovejša kost, ki se sedaj gloda, je zavarovalna družba Feniks, ki ima svojo podružnico v Beogradu. Neki ministri so bili prej v upravi te družbe a so izstopili, ko so postali ministri. To je moralo biti in tako je bilo. To je bilo skoraj pred tremi leti. Razume se samo po sebi, da kot član uprave beogradske filiale niso niti vedeli, niti čuli, niti imeli kakve zveze z denarnimi podporami, ki jih je v zadnem času dunajska centrala dajala Habsburžanom, legitimističnim agitatorjem itd. Dobro vemo, da opozicija o vladi nikoli ne govori lepo. Toda tu je potrebna gotova mera in to mera čestnice. Ta mera ne sme biti prekoračena. Kdor bi to storil, se prepregši proti časti drugih in ugledu oblasti in države.

Ne more se torej dovoliti, da se take laži širijo ali v listih objavljajo. To ni več svoboda, nego anarhija in temu je treba napraviti konec.

Jugoslovenska radikalna zajednica se povojno razvija. Res je, d aso se neki stari radikali postavili ob stran. Po našem prepričanju za to niso imeli zadosti razlogov. Mi to obžalujemo in si omeremo roke. Se ta mesec bo ustanovna skupščina JRZ. Mi jo želimo pričakovano, ker šele na to se bo mogel izdelati program Jugoslovenske radikalne zajednice v vseh podrobnostih in se bo lahko pričelo obsežno delo za dobro naroda. JRZ ni stara radikalna stranka, niti na novo oživljena Slovenska ljudska stranka, nego nova politična organizacija. JRZ ima svoj program in sedaj se zaključuje organizacijska mreža v vsej državi. Vsi pozitivni elementi iz bivših strank so pozvani, da se pridružijo, da bi z zdravimi silami mogli delati za ostvaritev programa JRZ.

Dva svetilnika miru

Titulescu o pomenu beogradske konferenc Male antante in Balkanske zveze — Sestanek vladarjev Male antante v Bukarešti

Beograd, 10. maja. AA. Pred svojim odhodom v Ženevo je rumunski zunanji minister Titulescu v prisotnosti predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinovića dal novinarjem izjavo, v kateri pravi med drugim:

Balkanska zveza in Mala antanta sta dva močna organizma, ki ju nič ne more zrušiti. Videl sem ju na delu v težkih trenutkih. Zato se v polni meri zavedam te svoje trditve. Konferenci v Beogradu pomenita za one, ki radi ribarijo v kalnem, ko se za nas pojavijo težave, zasluženo kazni. Ničče ni niti poskušal, da bi nas spravil narazen in o tem tudi ni bilo niti besede. Vsak poskus take vrste bi bil obsojen na neuspeh že zaradi tega, ker je to, kar nas druzi, skupni življenjski interes teh držav; potreba, da se očuvajo sedanje meje naših držav. Prav tako je smoter, ki mu služimo, nad vsako m'žno kritiko: prijateljstvo z vsemi državami brez razjike.

Našo moč jamči ugotovitev v teh dneh izkušnjav, ko so spremembe tako česte in tako nepričakovane, da sta se Balkanska zveza in Mala antanta pokazali kot dva trdna svetilnika, ki osvetljujeta pot do miru. Naša življenjska formula je preprosta: nikoli se vmešavati v pravice drugih, a hkratu tudi nikoli ne pristati na to, da bi odstopili le en sam palec naših lastnih pravic. Delo v Beogradu je bilo plodno. Treba je, da se započeto delo sedaj nadaljuje.

Zadovoljen sem, ko vam sporočam, da sta Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle in predsednik češkoslovske republike dr. Beneš sprejela povabilo mojega zvišenega vladarja Nj. Vel. kralja Karola, ter da se

bo v kratkem v Rumuniji vršil sestanek vseh treh šefov držav Male antante. Na ta sestanek pridejo tudi njihovi zunanji ministri, Sestanek bo v kratkem v Bukarešti.

S pogumom, ki se mi je po delu v Beogradu še povečal, in podprt z lojalnostjo naših zaveznikov v Mali antanti in Balkanski zvezi odhajam v Ženevo z nalogo, da izvršim težko misijo, ki mi je nalozena.

Razstava likovne umetnosti v Beogradu

Beograd, 10. maja. p. Danes dopoldne je bil v prostorih „Cvijete Zuzerica“ otvorjena 8. pomladanska razstava jugoslovenskih likovnih umetnikov iz vse države. Pekroviteljstvo nad razstavo je prevzel Nj. Vis. knez namestnik Pavle. Otvoritveni svečanosti so prisostvovali odposlanec Nj. Vel. kralja polkovnik Petrović, več članov vlade, predsednik Narodne skupščine ter mnogi drugi oddelčniki. Razstavo je otvoril prosvetni minister Stošević, ki je pri tej priliki napovedal, da je vlada že napravila korake za ustanovitev srednje umetniške šole in umetniške akademije v Beogradu.

Maršal d'Esperay v Bukarešti

Bukarešta, 10. maja AA. Kralj Karol je včeraj priredil kosilo v čast maršalu Frančetu d'Esperayu ki se že nekaj dni muš v Rumuniji. Kosilu so prisostvovali predsednik naslednik princ Mihajlo, predsednik vlade Tatarsuc, francoski poslanik d'Ormeson in več generalov.

Kronika od sobote do ponedeljka

Ljubljana, 10. maja. Florijanova nedelja je bila danes — in prav zarana so zadelni v sinje jutro koraki gasilskih čet po ljubljanskih ulicah, kmalu se je oglasila tudi godba, ki je vrgla iz postelj poslednje zaspance. Iz vse ljubljanske župe so se zbrali gasilci v krajih in strumno disciplinirani, da proslavijo svojega nebeskega patrona. Zbrali so se pred Mestnim domom, ter se ob 7.30 razporedili v dolg sprevod. Z godbo »Sloga« na čelu so odkorakali skozi mesto v cer-

kev Sv. Florijana, kjer so potem prisostvovali službi božji. V pohodu za nemurno igrajočo godbo so se potem vrnili pred Mestni dom. Tu je zbor nagovoril župni načelnik g. Vrbinč z Barja. Bodril je tovaršice k viteštvu človekoljubja. Po nagovoru so se čete spet v vzornem redu razšle.

Nedelja je potem minila sicer brez senzacij, vendar ne brez dogodkov. Poročila podajamo v naslednjem.

Tisoči iskalcev sreče na Kongresnem trgu

Kar naročeno vreme so imeli danes poštari za svojo tradicionalno tombolo na Kongresnem trgu. Dopoldne je sicer še lepo kuzalo, a opoldne je rahel dež zadržal Ljubljance doma in okrog 15 se je prostrani Kongresni trg, kjer je privedlo udruženje poštnih, telgrafskih in telefonskih zvezničarjev in služiteljev kraljevine Jugoslavije, svojo XII. veliko javno tombolo, napolnil, kakor morda še pri nobeni tomboli do zdaj. Cenijo, da se je zbralo najmanj 12.000 ljudi.

Tombola se je, kakor običajno, pričela z majhno zakasnitvijo. Zrebanje števil, ki jih je sproti mogočno oznanjal fanfarist, je trajalo nad dve uri, tako da so bile zadnje številke izzrebane šele okrog 17.30. Kakor je samo pri tombolah običajno, se je tudi to pot sreča nasmešnila potrebnim. Prvo darilo, lepo kompletno spalnico iz hrastovega lesa v vrednosti 5.000 Din je dobil Maks Jalovec, dijak s klasične gimnazije, stanuje pa na Tyrševi cesti 25. Zadovoljna je bila tudi gospodinj-ska pomočnica Ančka Zidarjeva z Vidov-danske ceste, ki je zapeljala domov drugo darilo, moderen šivalni stroj. Tretje darilo je bilo moško kolo, na katerega je sedel zidar France Petrovič z Marličiče-ve ulice, a otroško kolo je kot četrto da-riilo dobil Janko Šuštaršič, kamnosek pri

Sv. Križu. Peto darilo prav čedno otoma- no, je zapeljal domov uradnik tobačne to-varne Alfonz Habe iz Kopaljske ulice 12. Zasebnica Marija Kovačičeva iz Gerbčeve ulice pa se bo postavila z nevestino opre-mo, dočim je sedmo darilo — kuhinjska oprema — pripadlo delavcu Tomu Picinu iz Aškerčeve ulice. Blago za moško oble-ko je dobila Marija Dimnikova, posestni- kova hčerka iz Jarš, a smejočega obraza je odpeljal domov v št. Vid prav lepo na- ložen voziček z živili kot 9. darilo dela-vec Lovro Komovec. Deseto darilo je bil voz drv, ki je za enkrat ostaj še na Kon- gresnem trgu, a čimprej ga zapelje do- mov sluga Rudolf Debevc. Ker je bilo do- bitnikov več kakor tombol, so daj še to- lažljivo darilo in sicer otroški voziček, ki ga je dobil akademik Jože Rožaj.

Poleg 11 tombol je bilo razdeljenih še mnogo manjših in tudi dragocenih dobri- kov. Tombola je bila prirejena v korist poštne godbe in drugim prosvetnim ustano- vam naših vrlih poštarjev in očitno je gmojni uspeh zelo zadovoljiv, kar je tudi naša želja. Saj je poštna godba že po- novno pokazala, zlasti tudi danes dopol- dne na svojih propagandnih pohodih po mestu, da se je razvila v močan in dobro izvežban korpus.

Stanje profesorjev in izgledi naraščaja

V dvorani Trgovskega doma so se do- poldne zbrali naši srednješolski vzgojitel- ji k občnemu zboru ljubljanske sekcije Jugoslovenskega profsorskega društva, ki mu že nekaj let predseduje prof. France Grafenauer. Predsednik zboru je bil prof. dr. Pečovnik iz Maribora, odposlani sta bi- li vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Pe- tru II in Nj. Vis. knezu namestniku Pav- lu, nadalje so pozdravili prosvetnega mi- nistra in bana, prejeli pa pozdrave od cen- tralne uprave in zagrebške sekcije. V ime- nu banske uprave je izrekel najboljšo željo inspektor Dolencec.

Delo skupščine je otvorilo izbrano zani- mivo predavanje prof. dr. Gogale o vzgoj- nih nalogah profesorja v šoli, nato pa je predsednik prof. Grafenauer obirno poro- čal o delu sekcije in o uspehih kongresa v Nišu. Prosvetni minister je v tem izdal ukaz o otvoritvi petrazredne samouprav- ne gimnazije v Murški Soboti. Temu naj bi kmalu sledila otvoritev popolne osemraz- redne državne gimnazije, s čimer bi bilo ustrezno upravičeni želji prekmurskega prebivalstva. Z ukazom kraljevih namest- nikov bi so moral postopno podprizvati tu- di mestni licej, izgubili pa smo višje raz- rede gimnazije v Kočevju. Proforsko društvo je že iz načelnih razlogov zoper vsako reduciranje šol in je z vso vneto podporo vso akcijo Kočevjarjev, da se re- dukcija prekliče. S postopnim podprizvi- njem liceja naj bi se ustreglo Ljubljani, a ker je ostal ukaz le na papirju in je bil na zavodu ukinjen prvi razred, je dijaštvo na drugi drž. gimnaziji v Ljubljani doseglo rekorderno število 1800. Zato je nastalo ob- čutno pomanjkanje učnih moči pouk skr- čen do božiča in do konca prvega pollet- ja. Prorajunska postavka za nove namestit- ve je bila že avgusta prekoračena in zar- ditega novih nastavitelj do prvega aprila ni bilo. Še posebno težavno pa je vprašanje reduciranecv, za katere je sekcija nešteto- krat intervenirala, a uspeha še zmerom ni.

V zvezi z vprašanjem reduciranih je treba opozoriti naše maturante, ki se mislijo po- svetiti študiju na univerzah in pozneje re- flektirati na državno službo, naj se nikar v tolikšnem številu ne lotujejo slavistike, zemljepisa, zgodovine, prirodopisa, pred- vsem pa ne pedagoške skupine. Posebej je treba posvariti naše maturantke, ker mi- nister nametja predvsem moške moči. Vsi diplomirani moški matematiki, germanisti in romanisti so že ali pa bodo v najkraj- šem času nameščeni. V zadnjih dveh in pol letih je bilo nameščenih 69 filozofov, kar pomeni 65% sedanjega staleža v banovini. Število manjkajočih profesorjev se je v te- ku leta zmanjšalo od 35 na 12. Nastaviti bi jih bilo mogoče v resnici še 20, če bodo potrebni krediti na razpolago. Je-ent se bo tretja državna gimnazija vselila v nove prostore za Bežigradom. Z zidavo prve no- ve srednje šole po osvojenju v Ljubljani bo vsaj delno rešeno vprašanje prostorov za našo srednješolsko mladino. S sekcija pa mora zahtevati še delitev poljsanske gim- nazije na dva zavoda, kajti prek na tej šo- li je zaradi prevelikega števila učencev za daljšo dobo nevdržan. Vprašanje gimna- zij v Ljubljani pa bo končno rešeno šele tedaj, ko bomo imeli 4 popolne moške in 3 ženske gimnazije, vsako v svojem poslop- ju. Tudi Maribor mora dobiti svoje 4 raz- redno žensko gimnazijo. Ob koncu lanskega leta je bilo v državi 189 srednješolskih zavodov, na njih pa 494 učnih moči.

Podrobna poročila so podali še tajnik prof. Rupnik, blagajnik dr. Novak, pred- sednik odeska za šolske knjige dr. Šolar, predsednik odeska za manjšinsko vpraša- nje prof. Gorup, nato pa je bila na pred- log predsednika nadzornega odbora prof. Mašera brez debate soglasno sprejeta ra- zročna stremu odbora. Za volitev je bi-

la predložena ena sama lista in v novo upravo so bili soglasno izvoljeni: pred- sednik prof. Grafenauer, odborniki prof. Rupnik, Bajuk, Urnarak, Gorup, dr. Per- havec, Miklavčič, namestniki Cetina, dr. Trdinova, Milač, Jesenovc, v nadzorstvo pa Mašera, Čemažar, André, ter namestni- ka Čopič in Kozinova. Namesto obolele- ga prof. dr. Laha je bil za predsednika ode- saka, ki se bavi z vprašanjem kulturnega zblizanja med slovanskimi narodi, izvoljen prof. Janez Logar, za njegovega pomoč- nika pa prof. Stanko Bunc. Prof. dr. Pe- čovnik je na kratko poročal še o delu »Samopomoči« in njenega posmrtnega skla- da in pri tej priliki so zborovalci na pi- eteten način počastili spomin umrlih tova- ršic dr. Rožiča, direktorja Pavliča, prof. Rostoharja, Gvajca, univ. prof. dr. Jasin- skega, prof. Sodnika in slikarja Zmitka.

Zločini Zahornikove družbe se razkrivajo

Člani so sami mladi, vendar skrajno nevarni fantje

Novo mesto, 10. maja.

Kavalir in lepotec

O nemadni aretaciji Kazimirja Zahornika, ki so ga iskala oblastva že več kot pol leta, gre zdaj splošna govorica. Fanta so prijeli sredi noči, ko je bil pri izdatnem popivanju v družbi Smarčanov kar cel slav- ljencec. Nazvali so ga v govorancu celo dobrotnika ljudstva, ko je tako radodarno dajal za pijačo in napitnine. Nekemu de- kletu je dal kar več stotakov. Kdo je pa vedel, da je njegov denar krvav, saj tega ni bilo videti. Fant je izredno lepe zuna- nosti, dolgih, valovitih las. Uporabljal je tudi lepotilna sredstva, razne parfume in Niveo in je sploh veliko držal na čedno znanost Pravecita galan! V Temeniški dolini, kjer se je tudi nekaj časa zadrževal, se je izdajal za delavca-strokovnjaka, ki je bil dozdaj uslužben v Kosovski Mi- trovici, pa je tam naštel precej denarja, zdaj pa je sklenil, da bo porabil svoj dopust in denar v Sloveniji. Zahornik je res izučen železostugar. Zaposlen je bil svoe čase v Kosovski Mitrovici, a je bil kmalu odpuščen, ker je prišel navzkriž z nekim svojim mojstrom. Kriva je menda bila mojstrova žena, ki je začela privabljati v ljubavne mreže mladega, prijete- ga Slovenca. Ko je zvedel o tej ljubavni aferi njen mož, je takoj dosegel odpust zapeljivega Mirka.

Ženskam vsakakor nevaren

Šmarsi pivci, ki so bili Zahornikovi gostje, so bili precej nadelani od preobil- ne pijače. Nekateri so izgubljali tla pod nogami. Edini je ostal trezen — Mirko Za- hornik. Ko so ga obiskali sredi noči liti- jski orožniki, je bil ves prisoben. Pri Ze- leznikovi, kjer so dali darežljivemu gos- tu najlepšo sobo, so doma same ženske in bi se v primeru napada ne mogle braniti. Ljudska govorica je že preračunala, da bi najbrže Mirko, ki je v družbi Smar- čanov zapravljal precej stotakov, tisti de- nar dobil tudi v Šmartnem nazaj. Seveda bi pa bila povrnitev spet v zvezi s krimi- nalom... Zato je vse hvaležno vrniti li- tijski orožnikom, da so zajeli zločince, še preden si je izbral novo žrtev tudi v Šmartnem ali kje drugje.

Zahornik, ki je po rodu iz Zagorja, ima zdaj svoje starše in ostale sorodnike v mali vasici Konju pri Vačah. Domače je do obupa potrla grozna vest, ki so jo pri- nesli listi o Mirku. Zahornikovi so odbi- nega ugleda, ki so žrtvovali vse, da se je izsolal njihov sin v delovodski šoli. Fant pa je potem, ko je krenil v službo, prišel v slabo družbo, in ta ga je speljala na stranpota. Največ pa je njegove propal- sti kriv Drobne Franc, ki ga je spoznal Mirko kot brivca v Zagrebu. Drobne je do- ma iz Lomna pri Leskovcu na Krškem po- lju in ima za seboj precej pisano krimi- nalno kroniko, čeprav je star šele 25 let. Zločin v Regečih vasi, kjer sta Venecija in

Roka raztrgana

Malo pred 20. so bili reševalci poklicani telefonično na pomoč v Večve, kjer se je ponesrečil 32-letni elektromonter France Orehek. Mož je popravljal stroj, je pa z desnico zasel med koleca, ki so mu je skoraj popolnoma raztrgala. Nemudoma so ga prepehali v bolnišnico, Orehek je izgubil precej krvi, vendar ni nevarnosti za nje- govo življenje.

Maribor preko nedelje

Maribor, 10. maja.

Oživljene postojanke

Krasno dopoldansko vreme je izvabilo v ranih urah Mariborčane na znane priljub- ljene planinske, izletne in izprehodne oko- liške postojanke. Mesto je oživelo, v mest- nem parku se je po dolgem preslečku raz- živila ob zvokih promenaadna koncerta živahna in silkovita promenaadna revija mariborske mladine. Okoli polneva se je nebo jelo oblačiti.

Preustroj MP

Včeraj zvečer je bila važna seja ravnateljstva Mestnih podjetij, na kateri se je sprejel osnutek novega pravilnika Mestnih podjetij, ki bi postala izključno nadzorni organ. V delokrogu poslovanja Mestnih podjetij bi bil poleg nadzorne funkcije tudi poseben komercialni oddelek, ki bi se na- našal na poedina podjetja. Mestna podjet- ja bi v smislu tega novega pravilnika ne predstavljali več etnotnega podjetja, ampak bi bila posamezna podjetja posamiče proto- kolirana. Tudi bi se ravnateljstvo MP ukli- nilo in bi njegovo poslovanje prevzel upravni odbor, ki bi štel osem članov. Navedeni osnutek novega pravilnika pride v kratkem pred mestni svet.

Premiera »Tujega deteta«

Včeraj zvečer je bila v gledališču pre- miere znane škvarkinove komedije »Tuje dete« v petih slikah. Mariborsko vprizori- tve je pripravil glavni režiser Joško Kovič. Igralci so svoje posle dobro opravili. Gledališče je bilo nabito polno, le dijaško sto- jišče je nekoliko zijalo, ker so šolska vod- stva prepovedala dijaštvu udeležbo pri omenjeni predstavi. Premiera je v splošnem dobro uspeła.

Usoda Ane Škrobotove

O čemer smo že svojčas poročali, ko je Škrobotova postala v Zgornji Polskavi žr- tev požara, je še vedno nepojasnjena. Pr- votno se je domnevalo, da gre za samo- mor, sedaj pa se je zadeva pričela znova ogrevati, ker se je došel zaman iskala lestev, ki je peljala na svišli in ki je izgi- nila. Ugotovilo se je, namreč, da je popol- noma izključeno, da bi bila lestev zgorela in se sedaj v tej smeri vršijo poizvedbe v svrhu razjasnitve skrivnostne smrti Ane Škrobotove.

Zanimiva zgodba o ukradeni kravi

Pred dnevi se je zgledil pri posestniku Ivanu Javku v Limbušu 14letni Ferdinand

K., ki se je ponudil za pastirja. Jauk ga je res sprejel za pastirja in mali Ferdo je obe kravi gnal na pašo Zvečer ga ni bilo nazaj, izginil je z dobro rejeno kravo, do- čim je suho bušo pustil na pašo samo. Fant je šel proti Mariboru in skušal kravo pro- dati v Studenih in pozneje po mestu. Ni pa mogel krave prodati, ker ni imel pri sebi zadevnega živinskega izkaza. V Črto- mirovi ulici ga je stražnik prijel in nato so studenški orožniki vso zadevo razjasnili. Jauk je dobil svojo 1800 Din vredno kravo nazaj, fanta pa so izročili sodišču.

Krvaso obračunavanje

Je nastalo v noči na nedeljo na Vodnikovem trgu med 24letnim Stankom R. in 44letnim Karlom V. Padale so močne bunke in je obležal ves krvav na bojišču Karel V., ob- čutno poškodovan na glavi zaradi udarca s kamnom. Karla so vsega krvavega prepe- ljali v splošno bolnišnico, Stanka pa so od- vedli v zapor.

Obiščite jutri materinsko proslavo v Mestnem domu!

Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani sporoča prebivalstvu Ljubljane, da priredi zaključno proslavo materinskega dne v gledališki dvorani Šentjakobčanov v Mestnem

Kongres Narodne strokovne zveze

Resolucije o najnujnejših zahtevah delavstva in posameznih njegovih skupin

Ljubljana, 10. maja.

Ob številni udeležbi odposlancev iz vseh naših industrijskih središč se je v dvorani OUZD vršil dopoldne delegatski zbor Narodne strokovne zveze. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik Juvan, ki je pozdravil zastopnike socialnih ustanov in bratskih organizacij. Kratkim pozdravnim nagovorom predstavnikov so sledila iz- črpnna delovna poročila, ki so jih podali tajnik izvršnega odbora Rupnik, strokovni tajnik Bučar in blagajnik Varšek, nato pa je zbor na predlog nadzorstva izrekel upravnemu odboru absolutorij. Zastopnik splošne delavske zveze iz Zagreba g. Har- amina je poročal o konkretnih možnostih sodelovanja strokovnih organizacij. Občni zbor je sprejel vrsto resolucij, ki v glav- nem zahtevajo:

Kraljevska vlada, posebej pa še mi- nistrstvo za socialno politiko naj prisili delodajalce, da bodo spoštovali zakon o za- štiti delavcev; strogo naj se izvajajo sankcije nad kršitelji zakona. Uredba o določitvi minimalnih mezd, o obveznem sklepanju kolektivnih pogodb ter o pomirjenju in arbitraži naj regulira živ- ljenske razmere tako, da bo mogel delav- ec svojo družino živiti človeka dostoj- no življenje. Ministrstvo za socialno poli-

Zoper trdo stolico, hemoroide in črevesni katar je naravna FRANZ - JOSEFOVA grenčica, večkrat na dan použita, dobro sredstvo.

Op. reg. & dr. 1648/35

domu jutri v torek ob 20. z jako peštrim spre- redom. Pri akademiji bodo sodelovali: oper- na pevka ga. Pina Kobau umetnost ljubše občinstvo bo gotovo zanimal ljubki pevski zbor I. dekliške meščanske šole pod spre- lnim vodstvom ge. Saršonove. Nadalje nasto- pijo z lepim delom Ljudmile Poljančeve »Matie« (tri lirsko-dramatske slike) vrle učne- ke I. drž. o.š. šole pri Sv. Jakobu in I. dekliške meščanske šole v Ljubljani. Sode- loval bo tudi pevski zbor II. drž. realne gimn. pod odličnim vodstvom g. prof. V. Schweigerja. Pri klavirju tosta sodelovali gđe. Silvija Hraščičeva in gđe. Fini Strad- ner, dijakinja VIII. gimn. razr. Ker je čiš- ti dobiček namenjen ubožim materam in si- rotam, je dolžnost prebivalstva da z obil- nim obiskom akademije poplača požrtvoval- no delo Kolašice. Akademija se bo ponovila v četrtek 14. t. m. ob 20. islotam.

tiko naj čimprej izvede reformo uredbe o podpiranju in zaposlitvi delavcev, ker ta uredba delavstvu ne koristi v zadost- ni meri, pred vsem pa so z njo hudo pri- zadeti sezonski delavci, katerih položaj je že itak skrajno slab. Prav tako naj mi- nister čim prej realizira prvoblastilo, ki ga je prejel s finančnim zakonom za leto 1936/37 glede izvedbe zavarovanja za sta- rost, onemoglost in smrt. Pravilnik o vo- litvah obratnih zaupnikov naj se spre- ni tako, da se volilni postopek poenosta- vi in da se volitve vrše vsako tretje leto. Posebno nujna je ureditev brezposelnega vprašanja v pravcu, ki ga je NSZ že po- novno predlagala. Brez odlašanja naj se uredi definitivno saniranje rudarskega in kovinarskega zavarovanja, da se zavarov- ancem Bratovske skladnice zagotove pri- dobljene pravice. Kraljevska vlada naj najde pota in načina, da se ukinitev ugod- nosti po § 219 obrtnega zakona za zavarov- ance Bratovskih skladnic ne izvede.

Tekstilna industrija se pri nas še vedno širi, delavske mezde v nji pa stalno pada- jo, da danes ne dosegajo več niti polovice rodbinskega minimuma. Posledica je, da je od skupnega števila smrtnih primerov med tekstilnim delavstvom nad polovico povzročeni po tuberkulozi. Delovni čas se v mnogih primerih podaljšuje nad 8 ur, ne da bi se plačevale nadure. Higijen- ske razmere v večini tekstilnih podjetij ne ustrezajo zakonitim predpisom. Delo- dajalci v tekstilni industriji preganjajo strokovne organizacije, čeprav je njih ob- stoj zajamčen z zakonom o zaščiti delav- cev. Tekstilna podjetja naj se prislijo, da absolutno spoštujejo obstoječe zakone. Pri vseh sreskih načelnostih, na katerih pod- ročju se nahaja tekstilna industrija, naj se postavijo socialni referenti z delovnim področjem, ki ga imajo inšpekcijske dela.

Gradbeno delavstvo je bilo kot sezonsko že od nekdan najbolj prizadeto. Njega po- ložaj pa se je v zadnjih letih še tako po- slabšal, da zahteva najbolj nujne rešitve. Zato zbor zahteva, da se čim prej sprej- me uredba o minimalnih mezdah in obvez- nih kolektivnih pogodbah tudi za gradbe- no delavstvo. Oblast naj prepriči pregan- janje delavstva s pomočjo »črne knjige«, ki ga doživljajo nekateri delavci, ker so bili prisiljeni svoje zakonske pravice iska- ti pred sodiščem.

Položaj slovenskih rudarjev je nezosen. Že itak skrajno mizerne mezde se zmanj- šujejo s številnimi priznanji. Zlasti v re- virnih TPD. Kakor smemo sledepati iz gla- sov o znižanju premogovnih dobav za dr- žavne železnice, bo število delovnih dni v doglednem času še padlo. Odločujoči faktorji naj že končno vidijo potrebo, da se državne dobave pri rudnikih dravske ba- novine dvignejo na višino iz leta 1931. Rudarska podjetja dravske banovine naj svoj trg organizirajo tako, da zaradi oc- lacijske državnih dobav ne bo delavstvo tr- pejo pri zaslužku in da se poviša število delovnih dni. Čim prej naj se ukrene vse potrebno za ustvaritev znosnejših življenj- skih pogojev v rudnikih izven meja dravske banovine, tako da bi bilo mogoče na- še rudarje, ki so brez posla, zaposliti v njih. Brezposelnim rudarjem naj se omo- goči tudi zaposlitev v drugih industrijah izven banovine.

V zvezi z vestmi, da se produkcija v Ze- nici in v Kraljevi razširi tudi na proizvo- de, ki se proizvajajo v kovinski industriji v dravski banovini ter je z njimi že zado- voljeno potrbojni na jugoslovenskem trgu, zahteva delegatski zbor NSZ, da se pri- čne izvajati načrtno gospodarstvo, v ka- terem edinem je rešitev tega vprašanja. Razlogi, s katerimi se zagovarja demonta- ža slovenske industrije, ne drž, saj baš državni ozri zahtevajo, da se meja v vsa- kem pogledu čim bolj okrepi.

Na koncu so bile še sklenjene smerni- ce o sodelovanju NSZ z drugimi strokov- nimi organizacijami, posebna resolucija pa je poudarila simpatije narodnega delav- stva z akcijo za razrešitev ljubljanske bol- nišnice in se izrekla proti posebni bolnici ljubljanske občine, ker s tako akcijo skup- ni napor le slabijo.

Pri volitvah, ki so zaključile dnevi red, je bil za predsednika vnovič izvol- jen Rudolf Juvan, za podpredsednika dr. Bohinje in Zupan z Jesenic, za tajnika Rupnik in dr. Alujevič, za strokovnega tajnika Bučar in za blagajnika Ambrozič.

Pajman v dosmrtni ječi

Obsojen je bil v Inomostu po strelu na orožnika

Za med tednom smo med mariborskimi vestni poročali, da so proslulega roparja Ivana Pajmana, ki je pred meseci skupno

srečno onesel pete. Več mesecev se je klal- til po Avstriji in videli so ga zlasti v oko- lici Inomosta, kjer je tudi izvršil več vlov- mov. Avstrijske oblasti so sicer zelo pazi- le nanj, a se jim je znal vedno spretno umakniti. Naposled so ga izsledili in ga zaprli, a v aprilu je pobegnil iz zaporov v Schladingu in mimogrede ukradel paz- niku samokres.

V soboto 2. maja je naletela na Pajma- na orožniška patrulja, ki se je pečjala od Sv. Antona proti Landecku. Orožnik Ivan Wilhelm je zahteval, naj se sumljivec legiti- mira. Pajman je navidezno segel v žep, kakor da hoče res pokazati legitimacijo, a v naslednjem hipu se je v njegovi roki za- bliskal samokres in že je sprožil. Zadet v prsi se je orožnik zgrudil, Pajman je pa začel bežati. Kmalu nato so ga vendarle ujeli in zaradi tega zločina je prišel pred preki sod. V Avstriji sodijo namreč umore in nameravane uboje po pospešenem po- stopku in že naslednjega dne se je zago- varjal Pajman pred prekim sodom v Ino- mostu, ki ga je obsodil na dosmrtno ječo. Tako je tudi zločinec dosegel kar je za- služil.

s Francem Košnjancem strahoval Maribor in okolico, prijeli v Avstriji. Citateljem je gotovo še v živem spominu dramatična borba z razbojnikom Košnjancem, ki so ga lovili po mariborskih ulicah in je težko rnil nekega pasanta, ko ga je hotel usta- viti. Košnjanc je bil obsojen pred maribor- skim senatom na 12 let ječe, a Pajman je

KOLIČ-DUBROVNIK

VELEPRODAJA VINA

Skladišča: BEGRAD, Tel. 26-270 29-429 - 30-808 ZAGREB, Tel. 78-75, PRAGA-SMI, ČHOV, Tel. 467-66.

KOLICEVO VINO DOBITE V VSEH PRODAJAL- NAI NA VSEH NARIS POTNIŠKIH BRO- DOVIH IN TUDI WAGONS LITS.

Sportna nedelja

Prva letošnja mednarodna tekma

Rumunija : Jugoslavija 3 : 2 (1 : 1)

Po zelo slabi igri je včeraj naša državna reprezentanca v Bukarešti izgubila važno tekmo za pokal rumunskega kralja

Bukarešta, 10. maja. Za današnje meddržavno nogometno tekmo med reprezentancama Jugoslavije in Rumunije za srebrni pokal kralja Karola je vladalo nenavadno veliko zanimanje. Rumunija se je za to srečanje temeljito pripravila, ker je hotela z današnjim rezultatom opozoriti srednjeevropske nogometne kroge na višino svojega nogometa. Vsi listi so se več dni podrobno bavili s pripravami za to tekmo in vse je kazalo, da bo obisk rekorden. Današnje 15. srečanje med starima nogometnima nasprotnikoma na Balkanu se je končalo z zasluzeno zmago Rumunov. Tako je Rumunija dosegla danes sedmo zmago v teh 15. srečanjih, ostalih osem pa se je končalo z zmago Jugoslavije.

Niso se varali poznavalci, ki so prekovali številke o posetu današnje tekme. Na igrišču se je zbralo nad 30.000 gledalcev, med njimi prestolonaslednik Mihael, nekateri ministri, številni zastopniki diplomatskega zbora in še mnogi drugi odlični predstavniki bukareštanske družbe. Razpoloženje na igrišču je bilo seveda večinoma za zmago domačih, pri čemer pa je bilo še bolj odločilno dejstvo, da je jugoslovska enajstorična odpovedala skoraj v vseh vrstah.

Edini igralec, ki je veljal za celega moža, je bil vratar Glaser, ki je ponovno in bravurozno reševal najbolj kočljive situacije. Napadalna vrsta je igrala zelo raztrgano in se je vso igro lovila za žogo, prav tako nepovezana in brez prave koristi za napad je bila tudi srednja linija. Dobra beseda bi se dala reči komaj še za braniški par, ki pa spričlo slabe igre srednjih formacij tudi ni mogel delati čudežev.

Rumuni so bili boljše enajstorične in so takoj po začetku drugega polčasa vodili že s 3:1. Gol prvega polčasa za Jugoslavijo je zabil Vujadinović po odlični pripravi Glišovića. V ostalem sta bili enajstorični do odmora še precej izravnani. Pozneje je šlo Jugoslaviji zmerom slabše in svetla točka tem delu igre je bil prav za prav samo vratar Tomašičev strel iz 30 m daljave, s katerim je v 23. min. zmanjšal razliko na 3:2. Bilo je potem še mnogo pehnanja, toda rezultat se ni menjal več.

Še nekaj poteka

V 20. min. dobi žogo rumunska desna zveza Bodola, ki strelja nizko po tleh in zelo ostro v desni kot. Glaser se vrže, toda ne more preprečiti. Rumuni vodijo 1 : 0.

V 34. min. prodre Glišović, ki je najbolj prodoren v moštvo, po križu, da žogo pred gol, odkoder jo samo 2 m od vrat Vujadinović z glavo pošlje v mrežo. Rezultat je izravnano.

Po odmoru vodi rumunski srednji napadalec Čolak žogo od sredine proti голу, preigra več nasprotnikov in nazadnje še Beloševića ter pride pred samega vratarja. Glaser se mu vrže pod noge, t' a Čolak je urnejši in žoga se prav počasi zvalji čez črto. Rumuni spet vodijo 2 : 1.

Po stalnih napadih Rumunije, ki se slabo obnese jugoslovska obramba, dobi žogo rumunska desna zveza Bodoča in strelja neubranljivo. Rezultat je že 3 : 1 za Rumunijo.

V 21. min. dobi Tomašević žogo še 40 metrov od gola, ustrelji nenadoma in razantno med drogovce in še preden se rumunski vratar vrže, je usnje v mreži. Rezultat je 3 : 2 za Rumunijo in ostanje tako do konca.

Igra je povlekla zelo napeto in je bila mestoma celo precej ostra, kar pa je znal vzorno preprečevati znani belgijski sodnik Langenan.

Očinstvo je zmago domače državne reprezentance sprejelo z viharim in dolgotrajnim odobravanjem.

pozpeti. Druga garnitura Ljubljane je dala precej močno igro, vsekoli prvorazredno, ki ji gostje niso bili kos. Sodil je po daljšem postelju g. Vidic.

Še par besed o sportni disciplini. Prvo noutstvo je kompletno nastopilo v napovedani postavi. Ostalih dveh moštev ni bilo mogoče tako gladko sestaviti, ker so se ob času dolžnostem za začetek prve tekme uprli nekateri igralci, češ, da ne igrajo v moštvi, za katero so bili določeni. Tak pojav je treba ostro obsoditi in že v kalu zatreči. V vsakem moštvi igra največ 11 igralcev, ostali morajo nastopiti v drugi tretji itd. garnituri. In velik klub, kar misli postati »Ljubljana«, mora imeti vsak čas dovolj izbire!

Ljubljansko nižje-razredno prvenstvo

V II. ljubljanskem razredu so bile včeraj odigrane te prvenstvene tekme:
Jadran : Svoboda 3 : 0 (2 : 0), Slovan : Mars 1 : 0 (1 : 0), Reka : Korotan 2 : 0 (1 : 0).

V III. razredu sta se srečala para:
Moste : Slavija 5 : 4 (1 : 1), in Zalog : Brod 2 : 2 (2 : 0).

V juniorskem prvenstvu so bili doseženi naslednji rezultati:
Mars : Jadran 3 : 1 (0 : 1), Slavija : Mladika 1 : 1 (1 : 0), Ljubljana : Korotan 4 : 0 (2 : 0), Hermes : Svoboda 3 : 0 (2 : 0).

Dolžnost vsake žene je, da pazi na urejeno tolico, ki jo doseza s prirodno

FRANZ JOSEFOVO grenčico, ako jo dnevno uživa v manjši količini Prava

FRANZ JOSEFOVA voda deluje milo, prijetno, brzo in sigurno.
Op. reg. S. br. 15485.

ČSK : Železničar 2 : 0 (1 : 0)

Čakovec, 10. maja. Železničar iz Maribora je imel danes težko nalogo, ker je moral po prvenstvene točke v Čakovec, o katerem je znano najbolj to, da zmago gostujočih moštev tamkaj niso posebno lahke. Menda je dalo tudi to povod, da je železničarsko enajstorično spremenilo v Čakovec nad 100 navijačev. Vse te priprave za moralno pomoč so bile to pot odveč, ker je na igrišču v Čakovcu vladal naravnost vzoren red.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavih:
ČSK: Ivanović — Vamplin, Janić — Vaš, Megla, Veh — Kavez, Mekovec, Hrebak, Takac, Novak.

Železničar: Herman — Frangeš, Ronjak — Eferl, Frangeš II, Antoličič — Lešnjak, Golinar, Turk, Paulin, Habicht. Železničarji so danes

zatajili v vseh črtah in nobena formacija ni mogla dati zadovoljive igre. Najslabši del so imeli v napadalni vrsti. Do odmora je sicer še izvedla nekaj pravih lepih akcij, potem pa sploh ni prišla več do besede. V petorici sta igrali najbolj klaverno vlogo obe krili, kar je imelo za posledico, da napad ni mogel držati žoge in sta bili zato krilska vrsta in obramba precej obremenjeni. Krili so bili v prvem polčasu na mestu, nato pa so tudi »zaplavali« ter kljub vsem naporom niso mogli dati napadu skoraj nobene uporabljive žoge. Oba branilca sta bila nesigurna, desni pa sploh ubopno šibak. Vratar je še deloma zadovoljil, dasi pri drugem голу tudi ni bil brez krivide.

Čakovčani so postavili svojo znano borbena enajstorično, ki je

zmago popolnoma zaslužila. Steber moštva je bila ožja obramba, ki je bila sploh nepremagljiva. Krilska vrsta je dobro podpirala napad, prav tako uspešno pa se je udeleževala tudi v defenzivnem delu. V napadu so imeli na voljo nevarno orožje, ker so napadali streljali iz vsake pozicije, kar je pomenilo, da je pri vsakem

Elitni kino Matica — Tel. 21-24
TRIUMFALEN USPEH TUDI V LJUBLJANI! — NAJLEPSI FILM SLAVNEGA UMETNIKA! — EMIL JANNINGS
TRAUMULUS
Film Vam bo ostal v večnem spominu! — Hitite, da ne zamudite!
LE SE PAR DNI! Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15.
PRIDE: Gladys Swarthout, John Boles v veleopretili
„PESEM GAUČA“

njihovem gibanju v kazenskem prostoru visel za železničarja nevaren strel v zraku. Zaradi tega sta imela mariborska branilca mnogo težkega dela, da sta se jih otresala.

V splošnem je bila tekma ogorčena borba za točke, zelo napeta od začetka do konca, pri vsem tem pa vendar fair. V prvem polčasu so imeli železničarji sicer nekaj več od igre, toda napadaleci niso znali izrabiti še tako zrelih situacij. Po odmoru pa so bili domači 30 min. v absolutni premoči. Ko so zabili svoj drugi gol, so igro zaprli, tako da se je polagoma spet uveljavil železničar. Kljub vsemu prizadevanju pa ni mogel zabeležiti številičnega uspeha in zabiti vsaj častnega gola.

Prvi gol je zabil Vamplin že v 4. min. iz prostega strela, drugi gol pa je padel v 30. min. drugega polčasa zaradi nesporazuma železničarjeve obrambe.

Tekmo je sodil g. Lukežič iz Ljubljane, ki je imel sicer težko stališče, pa je vendar svojo nalogo opravil dobro.

Mariborski II. razred

Murska Sobota, 10. maja. Danes je bila v Murski Soboti odigrana prvenstvena tekma II. mariborskega razreda med Gradjanskim iz Čakovca in Šoboško Muro. Rezultat je 3:3 (2:1). Tekma je bila v splošnem fair in prav zanimiva. V prvem polčasu so bili domači v premoči, toda niso znali izkoristiti nekaj lepih situacij. Rezultat ne ustreza poteku igre, ker je imela Mura precej več igre.

Tekmo je sodil g. Schneller — ne brez napake. Gledalcev je bilo 600.

Ptuj, 10. maja. Današnja prvenstvena tekma II. razreda med Lendavo in Ptujem se je končala z 2 : 0 v korist Lendave.

Prijateljska:

Rapid : Celje 9 : 1 (5 : 0)

Maribor, 10. maja. Pred maloštevilnim občinstvom se danes na igrišču Rapida v prijateljski tekmi srečali enajstorični Rapid in Celja. Tekmo je strogo in dobro vodil g. Janžič. Rapid je začel z veliko premočjo, proti koncu pa je nekoliko popustil. V vseh fazah igre so bili Rapidovci boljši, tako da so vsak poskus Celjanov za uspešno akcijo zatrlji že v kalu. V napadu, ki ni imel pre-

Zaključek otvoritvenega mitinga

pretekle nedelje je bil včeraj dopoldne — Vsem atletom se še pozna začetek sezone

Ljubljana, 10. maja.

Danes je Primorje nadaljevalo svoj otvoritveni miting, ki je bil prejšnjo nedeljo zaradi dežja prekinjen. Nekateri rezultati so bili glede na začetek sezone prav zadovoljivi in se mnogim poznata delo trenerja Kleina. To velja zlasti za sprinterja Sodnika, ki je kljub močnemu nasprotnemu vetru na 100 m dosegel 11.1 in lahko pričakujemo od njega, ko bo v polnem treningu, rezultate izpod 11 sek. Dober je tudi rezultat Svetka v skoku v višino ter inž. Stepišnika in prof. Dobovška v metu diska. Tudi Skuškov čas na 300 m je zadovoljiv. Videli smo nekaj pravih nadarjenih juniorjev kakor Skazo, Carneluttija in Bratovža. Čeprav so seniorji dosegli razmeroma ugodne rezultate, bo reprezentanco proti Gradcu težko sestaviti, kajti atletom manjka še dosti do polne forme.

Tehnični rezultati so bili naslednji:
Skok v daljavo seniorji: 1. Malnarč (P) 6.28 m, 2. Požar (P) 6.13 m, 3. Putinja (P) 6.05 m. Pri vseh je bilo opaziti pomanjkanje treninga in s tem sigurnosti ter so zato večinoma prestopali.

Skok v daljino juniorji C: 1. Skaza (P) 5.42 m, 2. Carnelutti (I) 5.30 m, 3. Vahtar (P) 5.26 m.

Tek 10.000 m: 1. Starman Ivan (izven) 35:25 in ena petinka, 2. Krpan (P) 35:46, 3. Perc (P) 36:03 in 4. petinke.

100 m seniorji: 1. Sodnik (P) 11.1, 2.

velikih zaprek sta bila je Heller, ki ni izrabil ena od njegovke in Klobasa popolnoma na mestu. Obrambni trio ni imel resnega posla.

Celjani niso mogli zadovoljiti v nobeni formaciji, najbolj šibkega pa so imeli vratarja. Vrgli so se od vsega začetka bolj na defenzivno igro in le sporadično prodrli po levi strani proti голу. Ta taktika je dala zaradi nepazljivosti Rapidove obrambe Pfeiferju priložnost, da je po uspelem prodoru zabil častni gol.

Igra je teka fair in jo je motilo le govorjenje Celjanov, kar gotovo ni znak disciplinirane enajstorične.

V predtekmi so juniorji Rapida v mnogo boljše igri »magali« nad juniorji Celje 6 : 0 (1 : 0).

Ostale nogometne tekme

Domžale: Disk : Menges 5 : 1 (3 : 0). Po tej tekmi je postal SK Domžale z najboljšo razliko golov prvak kamniško-domžalskega okrožja.

Zagreb: Vienna (Dunaj) : Gradjanski 2 : 1 (0 : 1). Vienna je bila boljše moštvo, mnogo krivde za poraz pa ima tudi domač napad. 6000 gledalcev.

Beograd: Jugoslavija : FK 13 (Sofija) 1 : 1 (0 : 0). Igra je bila z obeh strani mlačna.

Varnadin: Concordia (Zagreb) : Slavija 4 : 2 (1 : 1).

Sarajevo: Hajduk : Sašk 2 : 0 (0 : 0).

Dunaj: Prvenstvo: Wien : Sportklub 3 : 0, Austria : Rapid 3 : 2, Favoriten AC : Wacker 5 : 3.

Praga: DFC : SK Pjzen 3 : 3, Teplicer FC : Viktoria Plzen 1 : 0, Slavija : ASK Kolín 2 : 2, Zatec : Nachod 3 : 1, Moravska Slavija : Bratislava 6 : 2, Prostějov : Kladno 5 : 1.

Budimpešta : Hungaria : III. okraj 0 : 0, Ferencvaros : Kispest 6 : 3, FC Szeged : Bučafok 2 : 1, Soroksar : Boeskaay 2 : 2, Attila : Győr 3 : 3, Phöbus : Salgotarjan 3 : 2.

Rim : Genova : Amrosiana 0 : 0, Milan : Neapelj 1 : 0, Alessandria : Juventus 3 : 2, Turin : Bari 2 : 0, Rim : Palermo 3 : 1, Lazio : Florenca 1 : 0, Sampierdarena : Brescia 2 : 1, Bologna : Triestina 3 : 0.

Bruselj: Belgija : Anglija 3 : 2 (0 : 1).

Malnarč (P) 11.6, 3. Weibl (P) 12. Juniorji C: 1. Vahtar (P) 12.1, 2. Zorman (I), Skaza (P) in Pirih (P) vsi 12.2 (mrtvi tek), 3. Zupan (Planina) 13.6. Juniorji B: 1. Carnelutti (I) in Wider (Pl.) 13.1 (mrtvi tek), 2. Salehar (Pl.) 13.6, 4. Pirc (P) 14.1.

300 m seniorji: 1. Skušek (P) 37.8, 2. Gabršek (P) 38.2, 3. Czurda (P) 39.1. Za srednjeproglaš razmeroma dober čas — na 400 m okoli 51!

1000 m seniorji: 1. Zorga A. (P) 2:41.9, 2. Šrakar Fr. (P) 2:45.4, 3. Hlebce (P) 2:54.8.

Skok v višino seniorji: 1. Svetek (I) 170, 2. Kosec (P) 160, 3. Pribošek (I) 160. — Juniorji C: 1. Bratovž (I) 150, 2. Skaza (P) 135.

Met krogle seniorji: 1. inž. Stepišnik (I) 12.55 m, 2. Kajfež (P) 11.20 m, 3. Pribošek (I) 10.58 m. — Juniorji C (5 kg): 1. Skaza (P) 12.98 m, 2. Vahtar (P) 11.02 m, 3. Pregelj (Pl.) 10.97. — Juniorji B: 1. Carnelutti (I) 10.98 m, 2. Rasberger (Pl.) 10.53 m, 3. Pirc (P) 10.46 m.

Met diska seniorji: 1. inž. Stepišnik (I) 39.52, 2. prof. Dobovšek (I) 38.63 m, 3. Kosec (P) 33.29 m. — Juniorji C: 1. Skaza (P) 41.22 m, 2. Nabernik (P) 28.53 m, 3. Salehar (P) 26.33 m. — Juniorji B: 1. Pirc (P) 27.87 m, 2. Carnelutti (I) 26.55. ČSK : Želznčar

SK Ljubljana je na vrhu

Druga nedelja ožjih prvenstvenih tekem LNP je prinesla po dve točki Ljubljani in ČSK

Ljubljana, 10. maja. Podsavezni prvenstveni ples se je danes nadaljeval spet z dvema tekmama ožjih tekmecev za naslov prvaka LNP. In sicer med SK Ljubljano in Hermesom doma ter ČSK in Železničarji v Čakovcu.

Medtem ko je bil zmagovalac ljubljanske tekme vsaj po formi na papirju določen že v najprej in je moral Hermes precej računati kar z izgubo obeh točk, so imeli železničarji težjo nalogo, ker so morali na preizkušnjo na vroča tla v Čakovec. Poročilo pravi, da se jim

sicer ni pripetilo nič zlega, toda kovec je uspešno uveljavil svoje »nanje na zelenem polju in odnesel — obe točki. Ta njegova zmaga je precej glasen memento tudi za ostala dva kandidata, ki bosta morala v kratkem po hruške v Medjimurje!

Do tedaj pa si lahko že ogledamo takole prvenstveno tabelo:

Ljubljana	2	2	0	0	8	3	4
ČSK	2	1	0	1	5	4	2
Železničar	2	0	0	2	0	6	0
Hermes	2	0	0	2	0	6	0

Ljubljana : Hermes 4 : 0 (1 : 0)

Ljubljana: Rožič: Hassl, Jug II: Luce, Slamič, Boncelj, Janežič, Lah, Jež, Grinjal, Jug I.

Hermes: Oblak, Praunseis, Košmerlj, Prnar, Kosenina, Kretič, Derenda, Brodnik, Svetic, Mokorel, Rihtar.

V igri, ki je bila do odmora zanimivejša, ter mnogo bolj razgibana in ne tako enostranska kot v drugem polčasu, so Hermezani dali dober odpor ves prvi del igre in še nekaj čez. Potem so znatno popustili in so se znašli šele prav pred koncem igre. Tako ni bila borba še daleč ne toliko v znaku premoči domačina, kot bi se dalo presoditi po rezultatu. Narobe, če o čiste, one tiste dobre črti ure, ko so »Ljubljančani« res narekovali, kako naj igra prečka, je bila tekma ves preostali čas sveža, nekoliko trda in mestoma celo rebala, kolikor je dopustil sodnik, vsa v znamenju borbe za točke. Sodnik je v ostalem že od začetka pokazil zobe »prevročnosti«, tako da ni prišlo vse čas do neprijetnosti, dasi so se igralci sem ter tja »bali« zelo zelo na meji dovoljenega.

Serna igra ni bila tako na odmev. Gibala se je skoro vse čas na dobri višini, bilo je precej razburljivih dogodkov pred obema goloma, nekaj več pred Oblakom kot pred Rožičem, tako da je bil kontakt z občinstvom, ki ga je bilo nekaj nad 500, ves čas zelo ožek in živahen. Res, da se tekmo ne da prispodobiti z velikimi ligaškimi prireditvami, pa je treba vendar poudariti, da se tudi v domači produkciji polagoma dvigamo in da tudi domače prireditve pridobivajo na zanimivosti.

Hermezani

si niso toliko opomogli z raznimi fuzjami zadnjih dni. V moštvi se je pojavil samo bivši Slogaš Praunseis, ki je zasledil Kančnikovo mesto. Do polčasa se ni mogel dobro uveljaviti, pozneje se mu je obrnilo na boljše. Košmerlj je bil skupaj z Oblakom tja do odmora boljši del obrambe, ko so pa Ljubljančani nekoliko povežali svoj napad, je morala vsa obramba kapitulirati. K temu so mnogo prispevali igralci srednje vrste, ki so v začetku drugega polčasa ker nekam izgubili s terena, tako da njih posega v dogodke ni bilo opaziti. Napadalna vrsta je bila dobre pol ure boljše od nasprotnikove. Igrala je dobro povezano igro, stik s srednjo vrsto je bil zadovoljiv in so zlasti po napadalnem triju gladko napredovali v polju. Preko nasprotnikove obrambe pa niso mogli izdelati si s takim vse igre komaj dve, tri sanse. V drugi polovici igre pa se je napad obnem s srednjo vrsto razbil, in tedaj je veljalo za cele presledek posvetil pozornost predvsem obrambnemu delu. Hermezani so uvodoma pokazali urnejši start, šli so pogumno stvari do živca, kar jim je vse prineslo izvestne prednosti. Srednje igre so bili že mnogo bolj poblehni, potem pa so še dalje bolj popuščali: niso vzdržali tempa, ki so ga v začetku diktrali. Onaziti pa je v moštvi znaten napredek nazram še nedavnim časom, ostala je stara hiba: brbljavost, kakor da bi se, natančno igral z jezikom. To ne napravi najboljšega vtisa.

Zmagovalci

so zopet zadovoljili kar prejšnjo nedeljo, šele v drugem delu igre. Kvečo sicer v moštvi konture bodoče uveličnosti in povezanosti, kot poindici so brez malice vsi igralci v moštvi uvaževanja vedno moči: precej daleč na je še do familiarne vigranosti, do harmonične povezanosti, v kateri vsak soigralec že v najprej usane nameravano potezo svojega tovariša. Tokrat je bi-

Ljubljana : Hermes rez. 0 : 0
Prva predtekma, v kateri so domači rezervo s skrajno silo skrpučali z vseh vetrov. Zamude je bilo samo triletir ure. V igri, ki je mogla ugajati, je ostal rezultat neodločen. Sodil je g. Jenko.

Ljubljana : Korotan Kranj 6 : 0 (2 : 0)
Ljubljanska druga garnitura je postavila v polje: Magister — Cene, Bertonec I — Šinkovec, Sočan. Lah II — Grošelj, Slamberg, Pupo, Cebihin, Zemljic. V moštvo Kranjčanov je igralo nekaj znanja imen: Senica, Golob, Baumkircher, Unterreiter, in morda še kateri bolji znani igralec, vendar se do skupne igre niso mogli

Naše ženstvo ob materinskem dnevu

Zborovanje na magistratu — Zakonske in nezakonske matere drugod in pri nas

Ljubljana, 10. maja. Danes se je v magistratni dvorani pod okriljem »Jugoslovenske ženske zveze« zbralo lepo število zavednih ljubljanskih žena h kratki, a nad vse dostojni počastitvi materinskega dneva. Istočasno z našimi ženami se je kakih 40 milijonov žena, združenih v mednarodni ženski zvezi, po vsem svetu zbiralo k proslavam, katerim je ta dan nekako tradicionalno že nekaj let namenjen.

A ne zato, kot je predsednica zveze, ga. Govekarjeva omenja v uvodnih besedah, da bi proslavljali in povečevali mater in materinstvo s sentimentalnostjo, temveč da ženi-materi priznamo zaslužene pravice, da se zavemo svojih dolžnosti do mater, ki so doslej vedno le dajale, nikdar pa ničesar prejemale in še manj odločale o usodi svojih otrok, ki so jim poklanjaje življenje. Dan, ko se za kratke trenutke pogledimo v spominu na mater, naj nas spomni dolžnosti, da se mora vse svet združiti v zaščito mater in materinstva in da pribori materam v družini in v družbi iste pravice kot jih ima oče.

Žene, še zlasti matere, so se uprje nesmiselnemu povečevanju, ki so ga doslej uživale v puhlem frazarjenju o svetosti postanstva, ko je življenje in vse dogajanje, ki so ga bile žene deležne, govorilo s povsem drugimi besedami. Trpljenje, teptanje in poniževanje je spremljalo in še vedno spremlja ženo-mater na njeni poti.

Edino primerno je bilo zatorej, da se današnji dan pove vsemu svetu, kaj in kako je s tem povečevanjem, kakšne pravice in dolžnosti ima mati v današnji družbi. Angele Vodetova, ki je že nešteto krat spregovorila o razmerah in hotelu današnje žene, ni mogla storiti bolj šega, kakor da je v svojem predavanju, ki ga je pripravila za ta dan, osvetlila položaj današnje žene s tem, da se je podala na pravna tla, kjer pravila in določbe najbolj preprečujevalno govore.

Vse polno težkih in odgovornih dolžnosti izhaja iz njih, a le malo pravic, čeprav so se v teh zadnjih desetletjih dokaj povečale. V tistem trenutku pa, ko je žena sprejela nove pravice, je prevzela zanje tudi nove dolžnosti, ki se jih pa kljub dejanskemu napredku vendarle ne da primerjati z novo pridobljenimi pravicami.

Kje je ostala žena s svojimi političnimi pravicami pri nas? Kjer se odloča o življenju njenih sinov, ki jih očetje pošiljajo v vojni metez, nima besede. V narodnem gospodarstvu ne more ugovarjati, ko se bremena valijo na njena ramena in se uravnoveša državni proračun na škodo zaslužka žene-matere in na škodo doklad, ki jih prejema mož za ženo in otroke. Kje je podpora in dokaz visoke cenitve matere in materinstva, če se še v današnjem času more primeriti, da neka banka pri nas zagrozi z izgubo službe vsem ženam, ki bi postale matere, zakonske ali pa nezakonske? Da se otrokom, ki živijo pri starših, odvzame del dohodka?

Tako se more goditi ženam materam povsod, kjer nimajo besede v odločanju pri vprašanih, ki s svojim posledicami škodujejo njenim razmeram.

Predavateljica, ki je svoje predavanje posvetila vsem ženam-materam, ne glede na to, ali so prišle do svojega materinstva v zakonu ali izven njega, je v izčrpnih pravnih primerjavah odmerila pretežni del izjavljanih razmer. Kakršne so usojene neporočenim materam, usoda svednih je v primeri s poročenimi žal v nešteti primerih strahotna. Od poročene žene družba pričakuje in terja, da izpolni to, kar ji narava nalaga. Za izpolnitev te svoje dolžnosti uživa spoštovanje, čeprav ji s tem še ne daje primernih pravic. Neporočeni materi pa odreda še to golo spoštovanje, dasi sta obe svedji klicu narave in istemu hrepenenju. Ena je naša tovariša, ki je bil voljan in je zmogel njuno prirodno zvezo pravno sankcionirati, drugi pa to ni bilo dano. Dasi so minili časi brutalnosti ljudskih običajev in pisanih postav, ki so nezakonsko mater obojali in njeno dete izločali iz družbe, vendar še danes marsikatero dekle bridko občuti usodo izobčenke. Še zlasti pa se kaže razlika zakonskega in nezakonskega deteta v pravnih odnosih. Razlika mu je položena že v zibelko. Že v preteklosti so se sicer preudarnosti postavili za pravice nezakonskih (Jožef II., francoska revolucija), a časi, ki so pršli za njimi, so stopili korak nazaj in se pobirgali za staro brezpravnost Napoleonov »Code Civile« je materj celo zabilil tožbo za ugovoritev očetovstva in nekaj temu podobnega velja še danes po postavah, ki veljajo za osemleje bivših srbskih pokrajin. Pri nas v Sloveniji, kjer je še vedno v veljavi stari avstrijski zakon, je pravni položaj nezakonske matere sicer dokaj boljši, vendar pa je v teh določbah še marsikaj, kar bi bilo treba izboljšati, zlasti v zaščito nezakonskega otroka. Najbolj pereče vprašanje predstavljajo določila o dednih pravicah, ki jih nezakonsko rojeni do svojega očeta in njegovega sorodstva sploh nimajo. Možna je le testamentarno dedovanje, do katerega pa itak ima pravico vsak, kdor je v oporoki imenovan. Slovenski poslanci so se v narodni skupščini zavzemali za uveljavljenje tozadevnih določil srbskega zakona tudi za naše kraje, namesto da bi se izboljšala in popravljena določila pri nas veljavnega zakona razširila na vso državo. Edina zakonodaja, ki ni pod vplivom preostankov tradicij glede nezakonskega materinstva, je socialna za-

konodaja, po kateri uživajo vse dejovne žene brez razlike zakonskega stanja enako zaščito.

Glede na to, da se pripravljaja nov enoten državljanski zakonik za celo našo državo in da nameravajo žene predložiti na merodajnih mestih zahtevo po popolnem izenačenju nezakonskih mater in otrok z zakonskimi po vzorcu naprednih zakonodaj, je predavateljica Vodetova predlaga-

la, naj se vse zadevne zahteve formulirajo na občnem zboru banovinske ženske zveze, ki bo letos 7. junija.

S temi predlogi nameravajo naše žene seznaniti predvsem vse naše poslance v parlamentu, vsej javnosti pa naj bi bila namenjena publikacija današnjega predavanja Angele Vodetove, razširjena in izpopolnjena s primeri, ki so se resnično pojavili v življenju.

Naloge današnje matere Misli ob materinskem dnevu

Vprašanje materinstva je danes eno najbolj aktualnih vprašanj. Pojavilo se je sremenjeje po omejevanju porodov, številu splavov narašča, prav tako število detomov, umrljivost otrok je sorazmerno z napredkom medicine vede prevelika. Vse to so težka dejstva, ki izvirajo iz socialnih razmer ter iz moralne in materialne krize. Nekoč so matere rodile in vsa vzgoja je bila predmet njihovega naravnega daru, njihovega več ali manj pravičnega instinkta. Odnos matere in otrok je bil služben in rezerviran, odnos do očeta pa tuj. Posebno velja to za meščanske sloje, kjer je bila ta odmaknjenost nujna za blaha finega obnašanja in bon-tona. Starši so rodili otroke, jih vzgajali, toda niso bili vezani na nje in niso imeli nomena, da mlademu človeku preskrbijo čim več veselja in sreče v življenju. Bilo je seveda tudi bolj pristranskih odnosov, toda načelo je bilo: prvenstvo in vrhovno oblast staršem. Oni so bili gospodarji svojih otrok, otroci so bili njihova lastnina, ki je morala čisto slepo ubogati. Danes se je to razmerje močno spremenilo. Sicer so ga spremenile razmere same, tok časa.

Zivljenje postaja od dneva v dan težje, materialne skrbi vse večje. Ljudje so se zavedli, da v odnosu staršev in otrok ni vse v redu. Nekateri si zastavljajo celo vprašanje: ali sem upravičen roditi trumo neboljjenčkov, za čijih usodo sem odgovoren, ne morem pa zagotoviti, da bo ta usoda dostojna človeka? Ta vprašanja postajajo danes vse bolj aktualna; odgovori se vrstijo z vseh strani in najrazličnejše vsebine.

Toda ne samo vprašanje otroka; vzporedno z njim se razvija vprašanje matere. Ali more žena, ki danes mora v nešteti slučajih vršiti naporno delo, zadovoljiti svoje dolžnosti do otroka in kako naj jih zadovolji? Kako naj žena, ki živi sama prepošteno v pomanjkanju, daruje življenje zdravemu človeku in naj razen tega še sebe ohrani sposobno za delo in napredek? Kako naj se nauči žena, ki ne utegne, da bi se sama nasitila, ravnanja z otrokom, kako naj ga vzgaja? — To so pereča vprašanja, ki jim je treba posvetiti vsjo pažnjo.

Niezsche pravi o materi, da je ona tista, ki lahko zavestno ustvarja novo človeštvo.

Tega poslanstva pa se danes zaveda le malokateri mož in žena, kar ni prav nič čudnega. Danes vzgajamo mladino za vse mogoče peklince, vsajamo ji v srca pojme in čut o umetnosti, znanosti, športu itd., toda nikjer se ne vzgaja deklica za nalogo matere, ne deček za očeta. Takih požukovov še nikjer ni bilo, tudi doma se ta del vzgoje v splošnem zanemarja. Tudi pozneje, ko se žena že čuti mater, se ne more poglobiti v to nalogo. Ne leži pa vsa odgovornost na materi, leži na celokupni družbi, kajti žena in mati v prej omenjenem položaju ima preveč materialnih skrbi, da bi imela čas in potrebno razpoloženje doumeti važnost in nujnost te naloge. To najvažnejšo nalogo družbe, nalogo matere in očeta, izvršuje nečesto ljudi brez vsakih priprav pa tudi brez odgovornosti. Zato ni prav nič čudnega, če so se pojavili prepadi med otroki in starši. Samo osladno in sentimentalno opevanje matere nas ne bo rešilo. Materinstvo je treba smotreno kultivirati. Na podlagi vzvišene in odgovorne naloge materinstva mora zahtevati žena, da bo deložna potrebne izobrazbe za socialne in družinske naloge ter za dostojno materialno eksistenco, ki danes večini žen manjka.

Ni dovolj, da bodoča mati pred porodom na hitro prebere kako knjigo, ki se ji zdi primerna za nalogo, ki jo čaka. Mati mora biti psiholog in pedagog, učitelj in tudi prijatelj. In naš prijateljstvo je ena od značilnih črt sodobne vzgoje, ki edino lahko najde pot do otroške duše. Mati mora živeti z otrokom, da se z njim razvija, da se zanima za vse njegove težnje, da se z njim veseli in žaluje. Vse to je treba življati z otrokom, toda ne pozabiti na razum, ki naj bo vedno voditelj in privlačen sodnik. Biti prijatelj otroku, to je največ, kar mu lahko da. Ne smemo pa pozabiti, da je mnogo mater, ki tega ne morejo dati. Toda vsaj one žene in matere, ki lahko dajejo, naj ne pozabijo na to. Rajši mlo več prahu na kakšni polici, rajši malo manj sijajnih perketov, toda otroku ne krati vesolja in zadovoljstva! Hišno delo se lahko tudi pozneje nadomesti, toda izgubljeni srečni trenutki nikoli več. Naj danes je tako malo sreče in veselja in je greh oropati lastnega otroka in bližnjega sploh za vsak dragocen utrip tega daru. Odnos prijateljstva je edini in somerno zaokrožena. trup je pa tako tenek, da je prozoren. Druga bodica prve hrbljne peruti je dolga, podretna plavut obročja trup od trebuha do renne plavuti, repna je zelo zavezana. Halja te rumenkasta s temnimi pozemnimi progami. Ribice so silno ljubke in zelo živahne zlasti če ima voda 25 do 30 stopinj, ter se pri tej toploti tudi razmnože, mladiči zanuste jajčeca v toku prvega dne. Hraniti jih je treba z močelkami, odrasle ribe na z bolhami in samooki. Za akvariste, ki razpolagajo s cenjejšo električno strujo, kakor jo imamo v Ljubljani, se izplača v svrhu odgojitve te, tako »pe ribice bajne tople Indije, da si omisljajo ogrevalne naprave, nakar uspeh ne more izostati.

Iz akvaristove torbe

O vplivu mraza in o pritlikavem ostrizu. Življenje je v mnogem odvisno od stalnosti podnebja in ne prenaša, v kolikor se liče rib, dvoživk, plazilcev in drugih nižjih živali s hladno krvjo večje toplotne razlike, kar velja tudi za mnoge rastline. So pa, kakor povsod, tudi izjeme. V prejšnjih dobah se je podnežje nekakrat spremenilo, ne po vsej obli istočasno, zdaj na južnem, zdaj na severnem delu, o čemer nam priča skalovje prejšnjih dob zgledajo po ledu. Že za časa starega zemskega veke, ki zapodala tvorbe kambrij, silur, devon, karbon in perm so nastopale ledena doba (kakor n. pr. v Severni Ameriki, Južni Afriki in Avstraliji), samo v daljših presledkih kakor za časa diluvija, ko so se vrstile kar 3 do štiri. Ob takih prilikah so izumrle kar cele skupine in rodovi, ki se kasneje niso več pojavili. Naravno je, da se živali, navajene na višjo toploto, težje prilagode hladnemu podnežju, kar žal čisto opazimo v naših akvarijih s tropskimi ribami, ki jih večji padec toplote takoj ali v nekaj mesecih ugonobi. Toplovdnice, ki jih kupujemo v inozemstvu, so zelo nežne in občutljive, kajti trgovcem gre v račun, da jim čim bolj ogrevalno akvarijne samo zaradi tega, ker se ribe leskečejo in izrazito pobarvajo, kar privablja kupce, tega pa tudi zaradi razpoloženja, ki ga toplota pospešuje. Ta znaša pri trgovcih navadno okoli 25 stopinj, tudi pozimi. Za časa prenosa kupljenih rib pozimi, pomadi in pa jeseni se toplota v kanzlicah hitro zniža, ribe so prehlajene in če jim akvarist ne ogreva po prenetu vode stalno na 25 do 30 stopinj, se ribe ne opomorejo. Iz tega sledi, da nam je naročati lake ribe šele v vročem poletju, v juliju, do polovice avgusta, Marsikomu, ki tega ni vpošteval so splavali denarnji dobesedno po vodi.

Ce so nam pa na razpolago ustrežajoči termofori, prenašamo toplovdnice brez vsakega rizika tudi za časa ostalih letnih dob. Ribe, ki jih dolimo v poletju, ko znaša toplota v naših akvarijih 25 stopinj, se jeseni, ko se začenja voda polagoma ohlajati, lažje privadijo na zmernejšo toploto kakih 18 do 20 stopinj, v drugem letu so pa že precej prilagojene. Izmed teh aklimatiziranih rib si izberemo parčke v svrhu odgoje mladičev. Vzorno so razvidne zle posledice toplotnih sprememb iz poročil dveh ameriških učenjakov ki sta bila leta 1879, odkrila ribo Lophotilus chamaeleonticeps Groode et Bean, ki živi na obalah toplega pasu, ki jih ogreva zalivski tok. Nekaj et pozneje je postala voda ob obali zaradi neviht, orkanov, ki so se v kratkih presledkih ponavljali, mrzjejša, nakar je začelo umiranje na veliko in milijarde rib so pokrivala morskog gladino ki se je rumeno-rdečeobarvala. Ker ima večina tonlovdnic svoje več ali manj omejena livališča so tedaj mrlili, da je riba izumrla zlasti ker je nekaj let niso opazili, kasneje pa se le spet razmnožila. Če pomislimo na kratko dobo trajanja teh viharjev ter na njihov učinek na op-karko, kakor jo Nemci imenujejo, potem nam bodo tudi razumljive zle posledice po sredaj omenjenih činiteljih.

Na koncu nekaj o pritlikavem ostrizu (Ambassis laba) iz roda seranidov (Seranidae), ki ki ga za ne vidimo v naših akvarijih, to pa v glavnem zaradi tega ker je precej težko spraviti mladiče na noge. Ribica ne zraste nad 3 cm. Hrbet in trebuh sta oval-

ni, ki bo materi popolnoma razkril otroško dušo. Samo v prijateljskem občevanju ne bo otrok nikoli okleval da položi svoje težave materi, ker bo vedel, da ga bo dobro razumela. Mati mora biti čimbolj vedra in vesela, ker ji bo takrat otrok rajše odkril svoje srce in svoje skrbi. Če je sama občutljiva in žalostna se bo otrok bal, da je on se b-li ne polare in se bo rajši počutil. S tem pa mati zamudi dragocene trenutke, ko se odpira pred njo otrokova duša. Tudi pozneje, ko otrok dozore, je materina dolžnost, da prinaša v njegovo življenje srečo, vedrino in mir. Mati je v hiši sonce, ki daje vsej okolici sijaj in lepoto, in tega sijaja, lepote in miru ne sme izgubiti. Veder materin nasmeh je najlepše darilo, ki ga otrok vse svoje življenje ne pozabi, ko je že daleč od nje in tudi ko je že več in na svetu. Materine dolžnosti niso lahke. Mati mora

biti duševno in razumsko globoka, človekoljubna in socialno čuteča. Ne sme se pozabiti, da je socialni čut omerec nekaj nujno potrebnega, ker edino tako mami lahko vzgoja zoravga in za družbo vrednega človeka. Razen drugih slabih strani je nesocijalno vzgajen otrok nagnjen tudi k različnim patološkim nemommalnostim.

Če bo mati znaša vzgajati svojega otroka v duhu zaupnega prijateljstva, tedaj lahko računata na njegovo hvaležnost in na enak postopek z njegove strani. Danes je paš tok čas, da je materinstvo večja in težja naloga, za katero je treba pripraviti, treba večje in samozatajevanja. Vzgoja je umetnost in dar, ki ga je ženi narava naklonila v večji ali manjši meri, močena pa ni brez njega in zato je treba samo potiskati zakopani zakon.

Z. P.

Rada se peni, še bolj osvežuje, izdatna pri uporabi.

Din. 6.-

NIVEA PASTA ZA ZUBE

Normalna tuba 6.— Din, velika dvojna tuba 10.— Din.

Najlepša filmska opereta pride v Matico

Za ta teden si je čitni kino Matica pridobil spet nov odlični film — letošnji najboljši filmski opereto, kar jih je dala Paramountova družba. Imenuje se »Pesem gaucha«, glavni vlogi pa imata John Boles in Gladys Swarthoutova.

napravl po njej nem film in zdaj je Marion Gering napravil govoreči film. Vselej je bila »Pesem gaucha« uspeh, ki je zasenčil druge.

Oba igralca nista neznama. John Boles se je izkazal zlasti v filmu »Rio Rita«, kjer je imel glavno vlogo, in tudi pozneje smo ga še večkrat videli. Toda svetovna kritika pravi, da je v vseh svojih starih filmih zelo zaostajal za svojo najnovejšo kreacijo. Gladys Swarthoutova pa smo nedavno videli kot partnerico Jana Kiepura v filmu »Daj mi to noč«, kjer se je izkazala kot odlična pevka in igralka.

Enajst prelepih pesmi boste slišali v tem filmu, ki se dogaja v solčni Kalforniji, kjer ne poznajo zime in mraza. Videli boste čarobno španske zabave pod vedrim nebom, »fiesco« s prelepimi dekleti, strastne plesne in napet boj za pravico in za ljubezen. Vsebinska je res romantična. V njej nastopa mlado dekle kot skrivnostni jezdec in voditelj tlačnih Špancev.

»Pesem gaucha« gre zdaj že tretjič okoli sveta. Leta 1912. so jo prvič igrali kot opereto v newyorški Metropolitan, leta 1914. je slavni režiser Cecil B. de Mille

Prepričani smo, da si boste film ogledali, kajti žal bi vam moralo biti, če bi zamudili to prelepo delo, ki spada med najboljše, kar je doslej dal govoreči film. Če povemo, da smatra družba Paramount, ki slovi po odličnih filmih, to delo za svoje letošnje najboljšje, bomo najlepše označili kvaliteto filma.

Príjetno brije, gladko in brez bolečin

SKLADIŠČE ZA JUGOSL.: JUGOFARMACIJA D. D. ZAGREB, odd.: KOZMETIKA

Trenchkoate (ter vsa) **OBLAČILA** v ogromni izbiri, odlično izdelana si nabavite najugodnejše pri **Preskerju** Sv. Petra c. 14. Telefon 38-83.

Veže najfinije norveško **RIBJE OLJE** iz lekarne **DR. G. PICCOLIJA** v LJUBLJANI — se priporoča oledim in slabotnim osebam

Za knjižice **Mestne hranilnice**

ali Kmetске posojilnice dobavi stavbeno-mizarska dela v najsolidnejši izdelavi znano mizarsko podjetje. Dopolne na ogl. odd. Jutra pod št. 50.

Brez posebnega obvestila

MIROSLAV PEHANI

Šolski upravitelj v p. in posestnik

DNE 10. MAJA 1936. OB 3. URI POPOLDNE.

POGREB PREDRAGEGA POKOJNIKA BO V TOREK, DNE 12. MAJA OB POL 10. URI DOPOLDNE.

TREBNJE, 10. MAJA 1936.

PAVEL, HUBERT, SINOVA; FRANC, ALOJZ, BRATA; MILENA, ROJ. KOSEM, MARICA ROJ. BONAC SINAHI IN OSTALO SORODSTVO.